

Цюняк Оксана Петрівна

аспірант відділу виховних систем у педагогічній освіті
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
Національної академії педагогічних наук України
м.Київ, Україна

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ЯК ОСНОВНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Анотація: У статті розглядаються аспекти педагогічної майстерності в системі професійної підготовки майбутніх педагогів. Визначається сутність і специфіка педагогічної майстерності як компонента професійної культури майбутніх магістрів початкової освіти.

Ключові слова: майстерність, педагогічна майстерність, професійна підготовка, майбутні магістри початкової освіти.

Abstract: This paper discusses aspects of educational excellence in the system of training of future teachers. Determine the nature and specificity of pedagogical skills as a component of the professional culture of the future masters of elementary education.

Keywords: skills, teaching skills, training, future masters of elementary education.

Професія педагога – одна з головних у сучасному світі. Від його зусиль, майстерності та професійної компетентності залежить майбутнє суспільства. Тільки майстер, митець може бути справжнім учителем. Педагог – це творець найскладнішого, що є в природі, – нової людської особистості. Інколи замислюємося над питаннями: «Якого педагога потребує сьогодні сучасна школа? У чому полягає педагогічна майстерність учителя? Як стати Майстром?» На думку вчених, українській школі потрібні педагоги нової генерації – інтелігентні, гуманні, яскраві особистості, здатні до саморозвитку та фахового росту, педагоги, які володіють найновішими технологіями, педагогічною технікою та педагогічною майстерністю [5, с. 4–6].

Педагогічна майстерність є однією з провідних компонентів професійної культури майбутніх магістрів початкової освіти. Вона засвідчує здатність майбутнього фахівця професійно виконувати свої функції, виступає змістовною ознакою його професіоналізму. Тільки за умови досягнення майбутніми педагогами високого професійного рівня, оволодіння ними педагогічною майстерністю можливо буде змінити сучасну вищу школу України на краще. Педагогічна майстерність – високе мистецтво виховання та навчання, що постійно вдосконалюється, доступне кожному педагогові, який працює за покликанням. Для майбутніх магістрів початкової освіти, починаючи зі студентських років, важливо опанувати курс практичного педагогічного мистецтва.

У цьому контексті варто відзначити думку видатного педагога Ш.О.Амонашвілі: «Бути майстром педагогічної справи – це означає мати вихідну позицію ..., яка є особистісно-гуманною; ...це яскрава особистість, мудра, чуйна, доброзичлива і принципова людина; ...це першодослідник теоретичних рекомендацій, який може їх переконливо довести або спростувати....Його творчість може збагатити педагогічну науку і практику новими висновками, дати початок новим ідеям і підходам» [1, С. 103].

Сьогодні є багато визначень поняття педагогічної майстерності. На думку більшості дослідників, майстерність розкривається в ефективній діяльності [3, с.28]. Визнаним є тлумачення педагогічної майстерності колективу авторів під керівництвом І. А. Зязюна, які зауважують, що, хоча зовні майстерність виявляється в успішному розв'язанні різних педагогічних завдань, високому рівні організації навчально-виховного процесу, проте її сутність полягає у рисах особистості, які забезпечують успішність діяльності. Автори зазначають не лише про уміння, а про певне поєднання властивостей особистості вчителя, які й дають змогу йому діяти продуктивно та творчо, про позицію учителя та здатність виявляти творчу ініціативу на основі реалізації власної системи цінностей. Педагогічна майстерність розглядається як вияв педагогом свого «Я» у професії, реалізація особистості вчителя в педагогічній діяльності, що забезпечує саморозвиток особистості учня [3, с. 29].

Педагогічна майстерність в Українському педагогічному словнику С. Гончаренка тлумачиться як характеристика високого рівня педагогічної діяльності. Критеріями педагогічної майстерності виступають такі ознаки: гуманність, науковість, педагогічна доцільність, оптимальний характер, результативність, демократичність, творчість (оригінальність). Педагогічна майстерність ґрунтується на високому духовному рівні педагога, його загальній культурі та педагогічному досвіді. Необхідними умовами педагогічної майстерності є гуманістична позиція педагога, професійно важливі особистісні риси та якості [2].

Узагальнила погляди сучасних вчених на розуміння педагогічної майстерності Т. Сущенко, яка вважає, що «педагогічна майстерність – це складна інтегральна властивість, яка виявляється в оптимістичних професійно-ціннісних орієнтаціях, гуманних установках і поглядах на світ і місце в ньому, у власній педагогічній позиції щодо засобів впливу на успіх життєдіяльності й навчання, результати спільної інтелектуально-творчої діяльності та самовдосконалення. Педагогічна майстерність педагога – це майстерне використання уже відомих і перевічених засобів і форм професійної підготовки майбутніх спеціалістів, це можливість за мінімальних витрат сил

і часу досягти максимального успіху у своїй справі». На думку Т. Сущенко, головними компонентами педагогічної майстерності є такі: суб'єктивна позиція педагога, вміння аналізувати, індивідуальні можливості педагога, гумор, темперамент, досягнення психологічної комфортності особистості [4 с.379].

Як свідчить практика, сьогодні навіть у багатьох молодих фахівців можна спостерігати повну безпорадність при необхідності самостійного розв'язання складної нестандартної ситуації. У них навіть не виникає думки про реальні можливості пошуку шляхів і засобів їх розв'язання. Перше, що вони говорять у такому випадку – а нас цьому не вчили у ВНЗ. Тому формування педагогічної майстерності має передбачити не тільки набуття майбутніми педагогами досвіду розв'язання навчальних проблем, а й формування системного підходу до їх аналізу й наступного пошуку доцільних шляхів і засобів розв'язання. Вони мають усвідомити основний принцип, який полягає у тому, що для того, щоб знайти рішення проблеми, необхідно вийти за межі системи, в якій виникла ця проблема, і подивитися на неї з іншого боку, бажано з іншим підходом до її розв'язання. Майбутні фахівці повинні розуміти, що тільки за результатами такого аналізу можна і слід приймати відповідальне рішення і бути готовим нести за нього особисту відповідальність.

На наш погляд, необхідною умовою розвитку педагогічної майстерності майбутніх магістрів початкової освіти є креативність, постійне збагачення й розширення їх професійного й загального тезаурусу, ерудиції.

Сучасна українська школа потребує педагогів, які володіють педагогічною майстерністю, тому під час навчання у ВНЗ майбутні магістри початкової освіти повинні орієнтуватися на досягнення високого рівня педагогічної майстерності. Вищий педагогічний навчальний заклад повинен надати допомогу майбутнім фахівцям в опануванні основ майстерності для усвідомленого продуктивного початку професійної діяльності.

Література

1. Амонашвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества : книга для учителя. / Ш.А. Амонашвили – К., 1991. – С. 103.
2. Гончаренко С.У Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 2002.
3. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – [2-ге вид., допов. і переробл]. –К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
4. Сущенко Т.І. Професійна майстерність викладача в умовах нових тенденцій розвитку людства й освіти / Т.І. Сущенко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: Проблеми і пошуки: зб. наук. праць / редкол.: Т.І. Сущенко (голов.ред.) та ін. – Запоріжжя. – 2006. – Вип.39. – С. 377–382., с.379
5. Чобітько М. Г. Технологія поетапного нарощування професіоналізму майбутніх учителів у процесі особистісно орієнтованої професійної підготовки у вищих педагогічних навчальних закладах : метод. рекомендації / М. Г. Чобітько. – Черкаси : Брама-Україна, 2007. – 56 с.